

Crocothemis erythraea – szafranka czerwona

Gatunek pospolity i szeroko rozprzestrzeniony w całej Afryce, zachodniej Azji i na południu Europy lecz wciąż lokalny poza obszarem śródziemnomorskim w Europie. Stopniowo rozszerza zasięg ku północy. Widok żywoczerwono ubarwionych samców staje się coraz częstszy także w Polsce. Dzięki tej barwie i charakterystycznie spłaszczonemu odwłokowi samce szafranki są bardzo łatwo rozpoznawalne w terenie, nawet w locie.

Siedliskiem gatunku może być prawie każdy zbiornik ze stagnującą wodą, nasłoneczniony i ciepły. Szafranka poszukuje cieplejszych mikroklimatów na północy swojego zasięgu, w tym w Polsce, które znaleźć może przy osłoniętych, płytkich, czystych wodach z gęstą roślinnością wodną, takich jak: zbiorniki w zwirowniach, w piaskowniach, gliniarki, ekstensywnie użytkowane stawy, ale także jeziora i starorzecza, a na Górnym Śląsku zbiorniki pokopalniane.

Lot osobników dorosłych obserwowany jest na Saharze cały rok, w obszarze śródziemnomorskim i w środkowej Europie od połowy czerwca do września.

22-06-2008 Góraždze – zbiornik w kamieniołomie, siedlisko *Crocothemis erythraea* (fot. Adam Kuńka)

20-06-2006 Mikulczyce – zbiornik zapadliskowy, siedlisko *Crocothemis erythraea* (fot. Alicja Miszta)

IDENTYFIKACJA

Cechy ogólne

Całkowita długość ciała osobników 36-45mm, samego odwłoka 18-33mm. Młode samce i samice wydają się zupełnie inne niż całkowicie czerwone dojrzałe samce. Są one brązowo-żółte z bladymi paskami w przedniej i grzbietowej części tułowia (pomiędzy skrzydłami) i często z bardzo cienkimi czarniawymi liniami na odwłoku. Niektóre samice mogą mieć czerwoną barwę ciała przypominającą samce. W każdym wieku skrzydła są przezroczyste, ze sporą bursztynowej barwy plamą u nasady tylnych skrzydeł. Ta plama, szeroki tułów i odwłok, brak czerni na nogach, głowie i tułowiu odróżniają ten gatunek od wszystkich innych (np. od *Sympetrum fonscolombii*, z którym mogą być mylone przez początkujących obserwatorów, szczególnie przy obserwacji z dalszej odległości i w pozycji bocznej).

Zachowanie

Samce są terytorialne i agresywnie przeganiają konkurentów z upatrzonego miejsca, rzadko odlatują od brzegów wody, często przysiadają na przybrzeżnych roślinach. Po połączeniu się w tandem z samicą latają wspólnie nad powierzchnią wody, rzadko przysiadając na roślinach. Samice składają jaja samotnie zwykle w miejscach, gdzie jest większe zagęszczenie roślin zanurzonych w wodzie. W naszych warunkach klimatycznych rozwój larw trwa zwykle jeden rok a wylot rozpoczyna się z końcem maja i trwa do końca września, natomiast w południowym zasięgu gatunek ma dwie generacje w ciągu roku.

Są doniesienia, że i w Polsce mogą występować lokalnie na południu dwie generacje. Osobniki późno latające we wrześniu mogą być drugą generacją. Warto poszukać wylinek na roślinności przybrzeżnej i przesłać do oznaczenia, ponieważ ich obecność jest dowodem na rodzime występowanie gatunku.

Dorosle samce *Crocothemis erythraea* (fot. Adam Kuńka)

Juvenilne samce *Crocothemis erythraea* (fot. Adam Kuńka)

Samice *Crocothemis erythraea* (fot. Bogusław Daraż, Adam Kuńka)